

Nämndemännens Riksförbunds (NRF) verksamhetsplan / verksamhetsinriktning för kalenderåren 2024-2026

1. Inledning.

De svenska demokratiska institutionerna är skapade för att bevara folkets inflytande och insyn över landets styre. Fundamentet för vårt demokratiska system vilar på tre grundpelare; fria val, det fria ordet och ett självständigt rättsväsende som skall vara fristående från de som för stunden har den politiska makten. Alla tre pelare måste vara starka för att ett land skall kunna kalla sig demokratiskt. Demokratin är inte en gång för alla given. Den måste försvaras i varje läge och i varje tid. NRF arbetar för att ett starkt och oberoende nämndemannasystem ges en given plats i vårt rättssystem och att nämndemännen därmed bidrar till att stärka demokratin i vårt land.

NRF:s övergripande uppgift är att tillvarata nämndemännens gemensamma intressen. Detta åstadkoms bland annat genom att NRF identifierar, synliggör och lyfter upp frågor som är av gemensamt intresse för nämndemännen och därefter på olika sätt försöka åstadkomma en förändring. Det sker bland annat genom att påverka politiker och andra beslutsfattare vilket kräver uthållighet och resurser. Aktiva lokalföreningar i positivt samspel med resursstarka företrädare på nationell nivå, är den bästa vägen till framgång i våra gemensamma fokusfrågor. Av särskild vikt är att NRF arbetar för att stärka allmänhetens förtroende för oss som institution. Medborgarna skall känna att de kan lita på vårt omdöme och att nämndemännen bidrar till att rättvisa domar utdöms.

2. Utmaningar.

För varje organisation är det en ständig utmaning att locka till sig fler medlemmar och behålla dem på lång sikt. Det kräver en genomtänkt strategi och engagemang från både ledningen och medlemmarna själva. En viktig del av att öka medlemsantalet är att tydligt kommunicera organisationens syfte och fördelar. Genom att visa på de fördelar som medlemskapet innebär, såsom gemenskap, kunskapsutbyte eller tillgång till resurser och nätverk, kan man locka intresserade att bli en del av gemenskapen. Att synliggöra organisationen och dess aktiviteter är också avgörande. Genom att vara närvarande på olika plattformar, arrangera evenemang och synas i media kan man nå ut till en större publik och väcka intresse för vad organisationen har att erbjuda. Att skapa en inkluderande och välkomnande miljö för nya medlemmar är också viktigt för att behålla dem på lång sikt. Genom att erbjuda stöd och vägledning för nya medlemmar, skapa möjligheter för dem att engagera sig och delta aktivt i organisationens verksamhet kan man öka chanserna att de stannar kvar och blir aktiva medlemmar. Att arbeta med medlemsrekrytering är en pågående process som kräver tålamod, engagemang och kreativitet. Genom att kontinuerligt utvärdera och anpassa strategin efter behov och utveckling kan man öka sina chanser att lyckas med att växa och stärka organisationen på lång sikt.

3. Ledning.

NRF är en intresseförening med stadgar som styr medlemskapet, som bör ske via den lokala nämndemannaföreningen eller som direktmedlem i NRF då lokalförening inte finns att tillgå. NRF har två huvudsakliga inkomstkällor: statliga anslag och medlemsavgifter.

Domstolarna är självständiga myndigheter med egna chefer, underställda regeringen. Domstolsverket (DV) samordnar verksamhet och ekonomi men har inget mandat gentemot NRF. NRF:s ekonomi är begränsad, vilket kräver noggrann planering och prioriteringar från förbundsstyrelsen.

Förbundsstyrelsen väljs vartannat år av förbundsstämman och består av ideella ledamöter. Styrelsen anpassar sitt arbete efter tillgängliga resurser och planerar att sammanträda (fysiskt/digitalt) 4–6 gånger per år. Kompetensutvecklande aktiviteter kommer planeras för styrelsen. Förbundsstyrelsen är en ”ideellt arbetande styrelse”, vilket innebär att alla beslut som fattas, oftast omsätts genom styrelsemedlemmarnas eget arbete och tid.

Under kommande mandatperiod kommer förbundsstyrelsen att anpassa och balansera ambitionsnivån i styrelsearbetet med hänsyn till givna resurser samt ytterligare tydliggöra prioriteringar och avvägningar.

Att leda och organisera en intresseförening som NRF kräver genomtänkta strategier, särskilt med tanke på de ekonomiska utmaningarna och den komplexa strukturen med olika myndigheter och nivåer av ansvar.

NRF:s medlemskap är grundat på gemensamma stadgar som ger riktlinjer för hur medlemskapet kan erhållas. Det är viktigt att både lokala nämndemannaföreningar och individuella medlemmar känner sig välkomna och engagerade för att organisationen ska växa och utvecklas.

Ekonomiskt sett är NRF:s resurser begränsade, med statliga anslag och medlemsavgifter som huvudsakliga inkomstkällor. Detta kräver noggrann ekonomisk planering och prioriteringar för att säkerställa att organisationen kan utföra sina uppgifter effektivt.

Förbundsstyrelsen spelar en central roll i NRF:s ledning och måste anpassa ambitionerna efter tillgängliga resurser. Att ha en ideellt arbetande styrelse innebär en stor arbetsbörda och kräver engagemang och dedikation från styrelsemedlemmarna.

Genom att anpassa mötesfrekvensen och använda digitala verktyg kan förbundsstyrelsen effektivisera sitt arbete och minska kostnaderna. Dessutom kan kompetensutveckling för styrelsen bidra till att öka organisationens kapacitet och effektivitet.

Förbundet köper fr o m 2024 in kanslitjänst på 10 timmar per vecka. Målet är att öka denna tid. Att ha mål med att öka bemanningen av kansliet är ett steg i rätt riktning för att ge bättre stöd och service både till förbundsstyrelsen och lokalföreningarna. Detta bör underlätta administrationen och främja organisationens utveckling på lång sikt.

Nämndemännens riksförbund — NRF

Sammanfattningsvis står NRF inför utmaningar men också möjligheter att växa och stärka sin roll som en viktig aktör inom rättsväsendet och nämndemannaskapet i Sverige. Med rätt strategier och engagemang kan organisationen fortsätta att göra skillnad för sina medlemmar och samhället i stort.

4. Strategisk agenda.

Den Strategiska Agendan i NRF är en vägledande ram som fokuserat på fem centrala områden för att tydliggöra och prioritera organisationens arbete. Dessa områden inkluderar ersättningar och arvoden, ökad medlemsrekrytering, utbildningsfrågor, hantering av hat, hot och våld, samt opinionsbildning.

På grund av de begränsade ekonomiska resurserna måste förbundsstyrelsen ständigt göra avvägningar och prioriteringar för att balansera NRF:s uppgifter och dess tillgängliga resurser, särskilt när det gäller utvecklingsfrågor.

Under den kommande mandatperioden kommer den Strategiska Agendan att fortsätta att vara central för förbundsstyrelsens beslut och vägleda deras strategiska avvägningar för att uppnå NRF:s mål och syften.

- 1. Arvode och ersättning:** Prioritera påtryckningar för förbättrade arvoden och ersättningar. Arbeta för att stärka nämndemännens arbetsmiljö/arbetsvillkor.
- 2. Medlemsrekrytering och medlemsengagemang:** Implementering av strategier för att attrahera nya medlemmar och främja engagemanget hos befintliga medlemmar genom olika initiativ och aktiviteter.
- 3. Utbildning och kompetensutveckling:** Utveckling av utbildningsprogram och resurser för att stödja medlemmarnas professionella utveckling och kunskapsinhämtning inom rättsväsendet.
- 4. Hantering av hot och våld:** Utveckling och implementering av policyer och åtgärder för att förebygga och hantera situationer relaterade till hot och våld inom medlemskåren.
- 5. Opinionsbildning och påverkan:** Genomförande av aktiviteter och kampanjer för att stärka organisationens röst och påverka opinionen inom relevanta frågor i samhället, särskilt inom rättsliga och juridiska områden.

Dessa fem områden kommer att vara centrala för NRF:s strategiska arbete och kommer att guida organisationens insatser och resursfördelning för att uppnå dess mål och syften.

5. Medlemmar.

NRF har en utmaning med medlemsantal då endast omkring 3000 av landets 10 000 nämndemän är medlemmar. Organisationen består av 48 lokalföreningar i nio regioner runtom i landet, och dessa föreningar är centrala för medlemsrekrytering och kompetensutveckling.

Lokalföreningarna är basen för att rekrytera nya medlemmar och driva viktiga frågor som rör arbetsmiljö och säkerhet. Genom samarbete mellan föreningarna erbjuds högkvalitativa seminarier och utbildningar, vilket stärker medlemmarnas kunskaper och nätverk.

Nämndemännens riksförbund — NRF

Medlemskap i ansluten lokalförening/NRF ger också en försäkring via Folksam för nämndemän i samband med kompetensutvecklande aktiviteter. För mer detaljer se NRF:s hemsida.

Målet för 2024-2026 är att nå 3600 medlemmar och på sikt är 5000 medlemmar avgörande för att öka handlingsfriheten för både lokalföreningarna och NRF:s styrelse.

För att nå detta mål är det nödvändigt att nämndemannaföreningarna framgångsrikt rekryterar fler nämndemän till lokalföreningarna. Detta arbete är strategiskt viktigt för NRF:s framgång och för att möta organisationens fokusfrågor. Förbundsstyrelsen uppmanar därför alla lokalföreningar att aktivt arbeta för att öka medlemsantalet och bidra till organisationens tillväxt och inflytande.

6. Opinionsbildning och kommunikation.

Opinionsbildning och kommunikation är av stor betydelse för NRF och dess arbete, både internt och externt. Under den senaste mandatperioden har NRF antagit ett mer proaktivt arbetssätt inom opinionsbildning för att få uppmärksamhet kring organisationens fokusfrågor. Detta inkluderar att agera aktivt och ta initiativ i viktiga frågor samt bemöta angrepp på nämndemannasystemet när det behövs.

En viktig del av kommunikationsarbetet är tidningen "Nämndemannen", som NRF fortsätter att ge ut med fyra nummer per år. Förbundsstyrelsen har under årets start 2024 driftstartat ett nytt medlemssystem och därigenom kan NRF distribuera tidningen till medlemmarnas hemadresser samt stärka kommunikationen till våra medlemmar och underlätta utskick och arbetet för lokalföreningarnas kassörer. Tidningen är en källa till stolthet för NRF och bidrar till att sprida organisationens åsikter och synpunkter, samt informera om arbetet som görs för nämndemännen.

NRF:s hemsida (<https://nmrf.se>) spelar också en central roll i opinionsarbetet och kommunikationen, både internt och externt. NRF måste fortsätta arbetet med att utveckla hemsidan ytterligare och det är ett arbete som är ständigt pågående och bör vara en självklar del i strategiska arbetet. Alla medlemmar uppmanas att regelbundet besöka hemsidan för att hålla sig uppdaterade och delta i diskussionen kring nämndemannafrågor.

NRF planerar att göra ett "årshjul" för ytterligare påtryckningar mot aktörer i frågor utifrån den strategiska agendan.

Regionombudets uppgift/roll måste förtydligas och rutin bearbetas och tydliggöras.

Förbundsstyrelsen ser Facebook som en kanal för att sprida information och delta i samhällsdebatten. De uppmanar därför alla nämndemän att följa och aktivt delta på NRF:s Facebooksida för att vara delaktiga i diskussioner och få aktuell information.

Nyhetsbrev skall skickas regelbundet efter förbundsstyrelsens möten och kommer fortsätta att skickas via e-post som tidigare. Nyhetsbreven riktar sig primärt till den lokala nämndemannaföreningen, som ansvarar för att vidarebefordra relevant information till sina

Nämndemännens riksförbund — NRF

---

medlemmar. Detta säkerställer att alla är informerade om viktiga frågor som berör dem och deras verksamhet.

Under början av 2024 har styrelsen genomfört ett antal digitala möten där ordförande och sekreterare/kassör varit inbjudna och detta har fallit väl ut. Möten kommer att fortsätta under 2024-2026.

7. Överklagandenämnd.

Överklagandenämnden för nämndemannauppdrag spelar en viktig roll i att pröva överklaganden av domstolsbeslut rörande entledigande och/eller avstängning av nämndemän. Nämndens bas finns hos Kammarrätten i Sundsvall och NRF företräds av förbundsordföranden, med vice förbundsordföranden som ersättare, vilket fastställs genom Regeringsbeslut. Beslut fattade av nämnden är prejudicerande och kan inte överklagas, vilket gör NRF:s deltagande avgörande för att försäkra nämndemännens rättssäkerhet.

Målet för 2024-2026 är att minska antalet avstängningar och entlediganden samt ärenden i överklagandenämnden för att bevara nämndemannasystemets trovärdighet och stärka rättssäkerheten för nämndemännen. Detta kräver en noggrann utvärdering och eventuella förändringar inom rekrytering, utbildning och kommunikation för nämndemännen.

8. Ordförande- och kassörskonferens

En ordförande- och kassörskonferens genomfördes digitalt 2024-01-23. Konferensen togs emot mycket väl och deltagarna uttryckte önskemål om att konferensen skall upprepas. En ordförande - och kassörskonferensen planeras att genomföras 2024-2025.

9. DV-konto (kompetensutvecklingskonto för lokalföreningarna)

NRF fortsätter sitt arbete med att försöka utöka medlem till DV kontot för stöd till kompetensutveckling för lokalföreningarna.

Medlen som söks för aktiviteterna ska främja nämndemännens förståelse och engagemang inom det svenska rättssystemet. Lokalföreningarna har möjlighet att söka bidrag för studieresor inom rättsväsendet och för att bjuda in föreläsare för att höja kompetensen. Aktiviteterna ska vara relevanta för nämndemannauppdraget och studieresor ska hållas inom Norden.

Alla lokalföreningar uppmanas att ansöka om bidrag hos NRF:s kansli för att kunna dra nytta av dessa möjligheter. Förbundsstyrelsen kommer att uppmuntra användningen av moderna metoder, som digitala möten, särskilt i regioner där resvägarna är långa till olika arrangemang. Detta är ett effektivt sätt att erbjuda kompetensutveckling till alla medlemmar.

Regler och anvisningar för ansökan finns tillgängliga på hemsidan och/eller kansliet. Bidraget administreras av NRF på uppdrag av Domstolsverket, och ansökningar bör göras 1 månad innan aktiviteten genomförs för att kunna få besked om vilket bidragsbelopp som beviljas.

Nämndemännens riksförbund — NRF

---

10. NRF konto.

NRF har ett särskilt konto som används för att främja utbildning och engagemang bland nämndemän, med syfte att ha kunniga och välorienterade medlemmar som kan delta i samhällsdebatten. Detta konto finansieras genom NRF:s budget och fördelas efter ansökan från lokalföreningarna. Bidraget är avsett att stödja medlemsrekrytering och bidra till föreningarnas verksamhetsutveckling. Alla lokalföreningar uppmanas att ansöka om bidrag hos NRF:s kansli för att dra nytta av detta stöd.

11. Nämndemännens dag 11 maj.

Förbundsstyrelsen har fastställt den 11 maj som "Nämndemännens Dag", vilket är den dag då ENALJ (European Network Associations of Lay Judges) bildades år 2012. Förbundsstyrelsen uppmanar alla lokalföreningar att organisera interna och/eller externa aktiviteter för att öka medvetenheten om nämndemannasystemet. Aktiviteterna kan vara helt fria och kreativa, och det är upp till varje lokalförening att bestämma hur de vill fira dagen.

12. Årets nämndeman.

NRF har planer på att fortsätta traditionen att årligen utse "Årets Nämndeman". Denna utmärkelse har fått betydande uppmärksamhet i media. Priset tilldelas i maj varje år. Den positiva medierapporteringen har varit till stor hjälp för att öka allmänhetens kunskap om nämndemannasystemet och har bidragit till att höja nämndemännens status.

13, ENALJ.

ENALJ, som står för European Network Associations of Lay Judges, bildades 2012 och består av 18 europeiska medlemsländer. Organisationen har årliga möten och ett roterande ordförandeskap.

Det är tydligt att vissa europeiska länder upplever en negativ utveckling när det gäller deras nationella rättssystem. Detta understryker vikten av att värna det svenska nämndemannasystemet. Nämndemannasystemet är en grundpelare i den europeiska rättskipningen och är inte unikt för Sverige. Det är oroande att demokratiskt inflytande i domstolarna begränsas i vissa länder, ofta av ekonomiska skäl. Anslag minskas och nämndemännens insyn inskränks under förevändning av sparåtgärder. Även i Sverige finns det krafter som vill minska nämndemännens inflytande, trots att Sverige ibland kritiserar liknande tendenser i andra europeiska länder.

Mot bakgrund av dessa utmaningar är samarbetet mellan de europeiska nämndemannaförbunden, inklusive NRF, av stor betydelse. NRF:s förbundsordförande representerar organisationen vid ENALJ-möten och deltar aktivt i samarbete och dialog för att försvara och främja nämndemannasystemet på en internationell nivå.

Nämndemännens riksförbund — NRF

---

14. Sammanfattning.

NRF har en viktig roll i att företräda nämndemännens gemensamma intressen. Det innebär att organisationen arbetar för att identifiera, lyfta fram och påverka frågor som är av gemensamt intresse för nämndemännen. Detta görs genom att påverka politiker och andra beslutsfattare, vilket kräver både uthållighet och resurser.

För att lyckas i sina gemensamma fokusfrågor är samarbetet mellan aktiva lokalföreningar och resursstarka företrädare på nationell nivå avgörande. En av NRF:s viktigaste uppgifter är att stärka allmänhetens förtroende för nämndemän och institutionen som helhet. Det är av stor betydelse att medborgarna känner att de kan lita på nämndemännens omdöme och att rättvisa domar utdöms.

Förbundsstyrelsen arbetar ideellt och beslut omsätts genom medlemmarnas eget arbete och tid. Inför kommande mandatperiod kommer förbundsstyrelsen att anpassa ambitionsnivån i sitt arbete med hänsyn till tillgängliga resurser och tydliggöra prioriteringar och avvägningar.

Ett centralt mål är att öka medlemsantalet till minst 5000 medlemmar, vilket gör rekryteringsarbetet via lokalföreningarna avgörande för NRF:s framgång. Därför uppmanar förbundsstyrelsen alla lokalföreningar att aktivt arbeta för att öka medlemsantalet.

Att ha glädje i det arbete och uppdrag vi har är av väsentlig vikt.

Stefan Blomquist Förbundsordförande